

stes Overgang til Selveiendom. Rigsdagsmanden for Svendborg Amts 5te Valgkreds har Ordet.

Svner: Da dette Forslag flere Gange har været behandlet i de foregaaende Folkething, er der vistnok ikke meget Nyt at fremføre derom. Jeg troer, at det maa staa klart for Enhver, at en Fæstefløsningslov er nødvendig, naar man ønsker Agerdyrkingens Opkomst og Bondestandens Selvstændighed, som ikke længer tør lade vente paa sig. Det har derfor glædet mig særdeles meget, at det er den ærede Rigsdagsmand for Kjøbenhavns Amts 5te Valgkreds (B. Christensen), som er fremkommen med dette Forslag, hvortil jeg har sluttet mig, og det har glædet mig saameget mere, som han, da denne Sag sidst var til Forhandling i det forrige Folkething, udtalte, at Tiden var vanskelig og lidet gunstig for at fremme et Foretagende som det heromhandlede. Jeg haaber nemlig, at, da han nu er fremkommen med Forslaget, ogsaa er kommen til den Overbeviisning, som ogsaa jeg har, at Tiden dog ikke er saa ugunstig for Sagens Fremme (B. Christensen; Maa jeg bede om Ordet). Jeg har den Formening, at det netop nu er et gunstigt Tidspunkt til at fremme Sagen, nu da vi leve under fredelige Forhold, og Tilstanden i Landet er saadan, at man kan gjøre Regning paa, at Sagen kan afgjøres paa en Maade, hvorved baade Godseier og Fæster kunne være tjente.

Naar den ærede Indenrigsminister, da denne Sag sidst var til Forhandling, udtalte, at Ministeriet for Diebliffet ikke ansaae en Fæstefløsningslov for tilraadelig, hvilken Formening han isærdeleshed begrundede derpaa, at Kjøb igjennem frivillige Dverenskønstere havde saa god Fremgang, hvorfor han ansaae det for urigtigt at gribe ind med Tvangsforholdsregler, saa beklager jeg høiligt, at en saadan Udtalelse er kommen fra et Ministerium, som, efter hvad vi skulde troe, ikke mindre er forpligtet til at see paa Landets indre Udvikling, end til i andre Retninger at tage Hensyn til Stormagternes Ønsker; thi naar Fæstes Afløsning kun skal skee ved Hjælp af frivillige Dverenskønstere, saa er det sandelig en sørgelig Udøigt, der derved aabnes for Fæstebønderne til

at opnaae Selveiendom, og navnlig da i den Provinds, hvor jeg hører hjemme, nemlig i Thyen. Her er der nemlig kun et Par Godseiere, som sælge Noget af Betydning, og skjøndt der nok foruden disse kan findes et Par Stykker, som maaskee ville sælge, saa indlade de sig i al Fald kun derpaa, naar de ved Fæstledighed eller paa anden Maade kunne opnaae en særdeles høj Priis. Jeg troer imidlertid ikke, at Bondestanden bryder sig om, paa denne udsugende Maade at opnaae Selveiendom. I Almindelighed er Forholdet saaledes, at de fleste Godseiere aldeles ikke ville sælge, hvorfor frivillige Dverenskønstere ere ligesom umuliggjorte. Vel har jeg hørt paastaae, at Fæsterne i det Hele blive behandlede taaleligt, og at det derfor ikke haster saa stærkt med Fæstefløsningsloven, men skjøndt jeg erkjender, at der findes enkelte Godseiere, som behandle deres Fæster billigt, saa er dette dog i Almindelighed langtfra at være Tilfældet. Den almindelige Regel er den, at der paa de fleste Godser findes en Hovedkæsse, hvor Godseieren søger at samle Alt, hvad Fæsterne erhverve, og jo mere Fæsterne erhverve, desto mere maae de erlægge til denne Kasse, og der er saaledes paa mange Steder Godser, hvor Udsugelsen og Vilkkaarligheden er gaaet temmelig vidt. Jeg kjender saaledes Godseiere, som for nærværende Tid tage mere end dobbelt saa meget i Indfæstning, som for 10 Aar tilbage, og ovenikjøbet have betydeligt forhøiet den aarlige Afgift, og ikke nok hermed, thi, naar de have faaet Afgiften sat saa høit, som det paa nogen Maade er muligt for Fæsterne at udrede, saa lade de indføre i de nye Fæstebreve, at Fæsteren i Tiden, naar Godseieren finder for godt, skal erlægge endnu Mere, hvilket med andre Ord, saavidt jeg kan forstaae, er eensbetydende med, at Godseieren siger til Fæsteren: „Dersom Du ikke viser den Lydighed og Underdanighed, som jeg forlanger, kan Du gjøre Regning paa at komme til at bøde derfor.“ I vor Egn have vi Exempler paa, at mange Godseiere have nægtet at bortfaste Gaardene til Børn, som Forældrene vare villige at overlade disse til, ligesom der ogsaa findes mange Enker, som aldeles ikke kunne faae deres Gaarde i Fæste, fordi Godseierne